

Innst. S. nr. 110

(2005-2006)

Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen

Dokument nr. 8:14 (2005-2006)

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Ulf Leirstein og Gjermund Hagesæter om heving av innførselskvotene for alkohol og tobakk m.m.

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Norges høye avgifter på alkohol og tobakk og tilhørende lave innførselskvoter skaper ifølge forslagsstillerne insentiver til smugling, hjemmebrenning og således nettverk av organisert kriminalitet. Det er ifølge forslagsstillerne urovekkende at tollbeslagene av vin og øl er nesten femdoblet siden 2000 og dette burde også være et sterkt signal om at tiltak bør settes i verk, samt at innsatsen særlig bør rettes mot de organiserte nettverkene, både i form av at grunnlaget for virksomheten tas bort og gjennom økt kontrollfokus fra tollmyndighetenes side.

Ifølge forslagsstillerne er i overkant av 20 pst. av volumet småbeslag som binder opp store ressurser hos tollvesenet. Mye av småbeslagene skjer som følge av at noen gjerne tar med seg noe mer enn kvoten over grensen til eget bruk. Dette kan ifølge forslagsstillerne tyde på at kvotene er unaturlig lave og i strid med folks generelle rettsoppfatning.

Tolldirektøren har ifølge forslagsstillerne uttalt at dette går på bekostning av innsatsen mot å bekjempe organisert kriminalitet da slike kontroller av menigmann må prioriteres på lik linje ettersom dette er pålagt tollmyndighetene av Stortinget.

Et rasjonelt tiltak, som raskt kan gjennomføres for å utnytte tollvesenets ressurser best mulig med fokus på organisert kriminalitet, ville ifølge forslagsstillerne være å justere opp innførselskvotene slik at folk lovlig kan medbringe det som er naturlig for den enkelte å handle i utlandet. En naturlig og fornuftig oppfølging

ville ifølge forslagsstillerne i neste omgang være å redusere norske avgifter på alkohol og tobakk ned på nivå med EU for å sikre norsk næringsliv like konkurransevilkår.

Det vises til dokumentet for en nærmere redegjørelse av bakgrunnen for forslaget.

I dokumentet fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om at innførselskvotene i bestemmelsene om tollfrihet for reiseutstyr og reise-gods, som alkohol og tobakk m.m., harmoniseres med EUs regler."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Marianne Aasen Agdestein, Rolf Terje Klungland, Torgeir Micaelsen, Reidar Sandal, lederen Karl Eirik Schjøtt-Pedersen og Unn Therese O. Sørensen, fra Fremskrittspartiet, Gjermund Hagesæter, Ulf Leirstein, Jørund Rytman og Christian Tybring-Gjedde, fra Høyre, Svein Flåtten, Peter Skovholt Gitmark og Jan Tore Sanner, fra Sosialistisk Venstreparti, Magnar Lund Berge og Heikki Holmås, fra Kristelig Folkeparti, Hans Olav Syversen, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, og fra Venstre, Lars Sponheim, viser til at innførselskvoten formelt fastsettes av Finansdepartementet gjennom forskrift. Komiteen viser videre til at dokumentet 3. februar 2006 ble sendt til finansminister Kristin Halvorsen til uttalelse. Svaret fra finansministeren 10. februar 2006 er vedlagt innstillingen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, vil innledningsvis minne om at alkohol regnes av Verdens helseorganisasjon som en av de viktigste enkeltårsaker til tidlig død

og dårlig helse i Europa. Det er også bakgrunnen for den relativt restriktive alkoholpolitikk som Norge fører. Innførselskvotene for alkohol er en del av den helhetlige politikken som Norge har og som har gitt gode resultater.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre, viser til at finansministeren i sitt svar av 10. februar 2006 blant annet fremhever følgende:

"Som et sammendrag av synspunktene vil jeg vise til at EU har en taxfree-kvotefra tredjeland som er i samsvar med den norske taxfree-kvoten. Dette sikrer at EU beholder beskatningsretten over varer, herunder alkohol, som innføres, og er et sentralt virkemiddel for at landene skal kunne opprettholde avgifter på denne type varer. En økning av innførselskvotene til det nivået som gjelder ved handel innen EU, må antas å gi en kraftig reduksjon i innenlands omsetning av varene. En eventuell gjennomføring av forslaget vil ha uheldige virkninger for næringslivet i Norge, og medføre et betydelig provenytap."

Flertallet slutter seg til disse synspunkter.

Flertallet vil ellers vise til at Sverige, på tross av økte innførselskvoter, har hatt en økning i smugling av alkohol til landet. (Centrum før socialvetenskaplig alkohol- og drogforskning, Stockholms universitet.)

Flertallet vil også uttrykke bekymring for at forslaget i sin konsekvens vil kunne åpne for et betydelig ulovlig videresalg av alkohol og sigaretter, noe som særlig vil gå utover barn og unge.

Flertallet fremmer følgende forslag:

"Dokument nr. 8:14 (2005-2006) - forslag fra stortingsrepresentantene Ulf Leirstein og Gjermund Hagesæter om heving av innførselskvotene for alkohol og tobakk m.m. - bifalles ikke."

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, ser imidlertid at dagens innførselskvote ikke er tilpasset de fysiske enhetene i salg og at dette kan føre til redusert forståelse for kvotereglene.

Flertallet ber derfor om at Regjeringen i sitt videre arbeid vurderer om det er hensiktsmessig med en moderat justering for å øke legitimiteten til et strengt alkoholregime i Norge.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre vil vise til at statssekretær Geir Axelsen i Politisk Kvarter den 10. januar 2006 sa følgende:

"Det er svært viktig at Tollvesenet kan konsentrere seg om de viktigste oppgavene, nemlig kampen mot narkotika og annen illegal virksomhet."

Disse medlemmer støtter dette og vil vise til at i perioden 2001 til 2005 ble avgiftene på brennevin senket med totalt 25 pst. Dette bidro til å redusere smuglingen og grensehandelen av brennevin til Norge

i en periode hvor smuglingen og grensehandelen av øl og vin økte sterkt. Disse medlemmer mener alkoholavgiftene må videre ned. Disse medlemmer mener en videre avgiftsreduksjon vil være et viktig virkemiddel for å få ned både smuglingen og grensehandelen av alkoholholdig drikk.

Disse medlemmer mener at Regjeringen bør foreta en helhetlig gjennomgang av reglene for import av alkoholholdig drikk, i den sammenheng vurdere grensehandels problematikk, smugling og helseskader som følge av forbruk av alkohol.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Norge har vesentlig lavere kvoter, spesielt for alkohol, enn innad i EU. Disse medlemmer konstaterer at finansministeren karakteriserer kvotene mellom EU og tredjeland som "i stor grad sammenfallende med den norske taxfree-kvoten" og at det "gjelder tilnærmet de samme kvoter innen EU som praktiseres i Norge". Disse medlemmer viser til at EUs kvote overfor tredjeland er 1 liter brennevin eller 2 liter mellomklasseprodukter, 2 liter vin og ubegrenset med øl og snus forutsatt at verdien for varene ikke overstiger den totale beløpsgrense. Dersom det er Regjeringens vurdering at denne kvoten er "i stor grad sammenfallende med den norske taxfree-kvoten" og/eller "tilnærmet" lik den norske kvoten som er på 1 liter brennevin, 1 liter vin og to liter øl (eventuelt to liter vin og to liter øl), bør det være uproblematisk å innføre denne mengdeknoten også for reisende til Norge. Disse medlemmer mener at spesielt innretningen på EU-kvotene, der brennevinet utgjør en mindre prosentandel av den totale kvoten, er bedre tilpasset dagens situasjon og dagens drikkemønster i Norge enn den norske kvoten er.

Disse medlemmer slutter seg ellers til innholdet i dokumentet og fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen foreta nødvendige endringer slik at den norske taxfree-kvoten bl.a. blir fastsatt til følgende:

1 liter brennevin eller 2 liter mellomklasseprodukter, 2 liter vin samt øl og snus kun begrenset av at øvre beløpsgrensen ikke blir overskredet.

Endringen blir gjort gjeldende snarest og senest 1. mai 2006.

Øvrige kvotestørrelser holdes foreløpig uendret."

Disse medlemmer slutter seg subsidiært til forslaget fra komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre om større fleksibilitet innenfor dagens innførselskvote.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til at innførselskvotenes interne forståelse mellom brennevin, vin og øl kan imidlertid forstås som noe ulogisk og "favoriserer" i realiteten innførsel av alkohol med høy alkoholstyrke (brennevin) på bekostning av vin og øl. Disse medlemmer mener at det innenfor dagens totalmengde av volumprosent i innførselskvotene bør gis et større rom for å kunne

erstatte brennevin med tilsvarende alkoholmengde vin og/eller øl. En slik fleksibilitet vil for eksempel kunne medføre at det blir mulig å ta med seg 3 liter ekstra drikke med alkoholstyrke over 2,5 til og med 22 volumprosent på bekostning av 1 liter drikke med alkoholstyrke over 22 volumprosent til og med 60 volumprosent.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen foreta nødvendige endringer slik at den norske tollfrie innførselskvoten for alkohol får en større fleksibilitet innenfor dagens samlede totalmengde volumprosent alkohol."

Komiteens medlemmer fra Høyre vil vise til at Høyre er det eneste partiet med et avklart standpunkt til medlemskap i Den europeiske union og ønsker medlemskap så raskt som mulig. Når Norge blir medlem av EU, vil innførselskvotene harmoniseres med reglene i EU. Det vil innebære at den enkelte kan ta inn en vesentlig større kvote enn i dag til eget forbruk.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen foreta nødvendige endringer slik at den norske taxfree-kvoten bl.a. blir fastsatt til følgende:

1 liter brennevin eller 2 liter mellomklasseprodukter, 2 liter vin og ubegrenset med øl og snus forutsatt at beløpsgrensen ikke blir overskredet.

Endringen blir gjort gjeldende snarest og senest 1. mai 2006.

Øvrige kvotestørrelser holdes foreløpig uendret.

Forslag fra Høyre og Venstre:

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen foreta nødvendige endringer slik at den norske tollfrie innførselskvoten for alkohol får en større fleksibilitet innenfor dagens samlede totalmengde volumprosent alkohol.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og det som står foran, og råar Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument nr. 8:14 (2005-2006) - forslag fra stortingsrepresentantene Ulf Leirstein og Gjermund Hagesæter om heving av innførselskvotene for alkohol og tobakk m.m. - bifalles ikke.

Oslo, i finanskomiteen, den 16. mars 2006

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen
leder

Hans Olav Syversen
ordfører

Vedlegg

Brev fra Finansdepartementet v/statsråden til Stortinget, datert 10. februar 2006

Dokument 8:14 (2005-2006) om å tilpasse importkvoter av øl, vin og brennevin til EUs kvotesystem

Jeg viser til brev 30. januar 2006 hvor forslag fra stortingsrepresentantene Ulf Leirstein og Gjermund Hagesæter om å harmonisere norske importkvoter av øl, vin og brennevin til EUs kvotesystem, oversendes for uttalelse.

Jeg antar at stortingsrepresentantene med henvisning til forslaget om harmonisering til EUs regler, har lagt til grunn en heving av den norske taxfree-kvoten opp til den veiledende mengdegrensen som gjelder ved handel mellom EU-land, jf. nedenfor hvor det gis en kort redegjørelse for EUs regelverk.

Det er viktig å være oppmerksom på at varene som inngår i EUs mengdegrense må være kjøpt beskattet i kjøpslandet. Det er således ikke tale om taxfree-varer. Ved reiser innen EU er således hele taxfree-ordningen fjernet. EUs regelverk er en direkte konsekvens av at EU skal anses som ett toll- og handelsområde. Fri flyt av varer inngår som et av hovedelementene i grunnlaget for EU-samarbeidet. Siktemålet er også at det skal være en harmonisert skatte- og avgiftspolitik, og at alle varer skal være beskattet i ett land. En harmonisering av avgiftene på alkohol er vedtatt gjennom Rdir 92/84/EEC av 19. oktober 1992. Oppkreivingsbestemmelsene som skal sikre at særavgiftsbelagte varer som omsettes over landegrensene innen EU beskattes i ett land, og ikke dobbelbeskattes eller omsettes helt avgiftsfrie, fremgår av Rdir 92/12/EEC av 25. februar 1992. I forhold til disse bestemmelsene er Norge å anse som et tredjeland.

Skatte- og avgiftsområdet inngår ikke i EØS-samarbeidet. Bestemmelsene om reisendes innførsel av reisegods, som alkohol og tobakk m.m, anses som en del av skatte- og avgiftsområdet. Sekundærlovgivningen i EU som regulerer dette, blant annet de ovennevnte direktiver, er derfor ikke bindende for Norge. Norge som tredjeland kan heller ikke slutte seg til det regelverket som gjelder internt ved handel mellom EU-land. Dette innebærer at verken økningen i innførselskvotene eller opphevelsen av taxfree-ordningen internt i EU har formell eller juridisk betydning for Norge, og vi kan derfor opprettholde våre egne nasjonale regler som i dag på dette området. Jeg vil også minne om at dersom en EU-borger reiser ut av EU og tar med seg kvoteverer eksempelvis alkohol inn igjen, så gjelder tilnærmet de samme kvoter innen EU som praktiseres i Norge.

Nedenfor gis en kort oversikt over EUs regelverk for reisendes innførsel av varer:

Ved etableringen av det indre marked fra 1. januar 1993 ble det etablert et skille mellom reisende internt i EU og reisende til/fra tredjeland. Fra dette tidspunktet reguleres reisende internt i EU av direktiv 92/12/EEC (sirkulasjonsdirektivet) av 25. februar 1992, mens øvrige reisende reguleres av direktiv 69/169/EEC av 28. mai 1969 med senere endringer.

Fra 1. januar 1993 er hovedregelen for særavgifter internt i EU at alle varer skal beskattes/avgiftsbelegges i forbrukslandet. Det er imidlertid gjort et unntak fra dette for varer som reisende medbringer til eget forbruk. Disse varene skal avgiftslegges i kjøpslandet. Bestemmelsene i sirkulasjonsdirektivet angir prosedyre- og kontrollregler som skal sikre at det skjer en slik avgiftslegging i kjøpslandet.

For å skille mellom når en varemengde må anses å være til eget bruk (avgift i kjøpslandet) og når det er mer trolig at den er brakt med for videresalg (avgift i forbrukslandet), er det fastsatt veiledende mengdekvoter. Disse er:

10 liter sprit
20 liter mellomklasseprodukter
90 liter vin (hvorav høyst 60 liter mousserende)
110 liter øl
+ tobakk (800 stk sigaretter, 1 kg røketobakk etc)

Dette innebærer at en danske kan reise til Tyskland, kjøpe ovennevnte varer beskattet, og medbringe disse til Danmark uten ytterligere avgiftslegging. Eneste vilkår er at varene er kjøpt med avgift i Tyskland og at de er til eget bruk.

For reisende internt i EU er nå adgangen til å medbringe en taxfree-kvote, dvs. en mengde varer som er kjøpt ubeskattet, opphevet. Det er således i dag intet taxfree-salg innen EU. Kvoten som gjaldt inntil 1. juli 1999 var om lag tilsvarende den norske taxfree-kvoten.

For reisende til/fra tredjeland gjelder direktiv 69/169/EEC. Reisende mellom EU og tredjeland vil etter dette regelverket i EU kunne medbringe den samme taxfree-kvoten som tidligere. Denne kvoten innebærer bl.a. at det kan medbringes 1 liter brennevin eller 2 liter mellomklasse-produkter og 2 liter vin samt en viss mengde tobakk etc. Kvoten er som nevnt i stor grad sammenfallende med den norske taxfree-kvoten. Dette betyr at en svenske som eksempelvis reiser til USA, Asia eller Norge kan handle taxfree på flyplass eller beskattet i butikk i disse landene. Ved retur til Sverige kan bare den nevnte kvoten tas med uten avgiftsoppreking i Sverige. For øl og snus inn til Sverige er det ikke fastsatt noen bestemt kvote utover at den totale verdien av samtlige varer ikke må overstige kr 1700.

Som et sammendrag av synspunktene vil jeg vise til at EU har en taxfree-kvote fra tredjeland som er i samsvar med den norske taxfree-kvoten. Dette sikrer at EU beholder beskatningsretten over varer, herunder alkohol, som innføres, og er et sentralt virkemiddel for at landene skal kunne opprettholde avgifter på denne type varer.

En økning av innførselskvotene til det nivået som gjelder ved handel innen EU, må antas å gi en kraftig reduksjon i innenlands omsetning av varene. En eventuell gjennomføring av forslaget vil ha uheldige virk-

ninger for næringslivet i Norge, og medføre et betydelig provenytap.

Hvis Norge hevet den norske taxfree-kvoten opp til den veiledende mengdegrensen som gjelder ved handel mellom EU-land, ville det innebære at Norge går lenger enn EU, se beskrivelsen av EUs regelverk ovenfor. Jeg kan ikke se at det grunnlag for en slik endring. Jeg vil imidlertid løpende vurdere nivået på særavgiftene

som omfattes av kvotebestemmelsene (mineralolje, alkohol og tobakk) i lys av omfanget av grensehandel av lokkevarer og avgiftsnivået på disse varene i våre naboland.

Toll- og avgiftsetaten vil nødvendigvis måtte bruke noen ressurser på at de reisende overholder reglene for innførselskvoter inn til Norge. Kontrollnivået må skje ut fra en prioritering innenfor gitte rammer.

